

موادی از لایحه جامع خدمت‌رسانی به ایثارگران مصوب ۱۳۹۱/۱۰/۲ مجمع تشخیص مصلحت نظام

فصل اول - کلیات

ماده ۱- تعاریف

الف) ایثارگر در این قانون به کسی اطلاق می‌گردد که برای استقرار و حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی و دفاع از کیان نظام جمهوری اسلامی ایران و استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمنان داخلی و خارجی انجام وظیفه نموده و شهید، مفقودالثر، جانباز، اسیر، آزاده و رزمنده شناخته شود.

تبصره- احراز مصادیق ایثارگری و تشخیص از کارافتادگی مشمولین این قانون در چارچوب قوانین نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران براساس آیین‌نامه‌ای خواهد بود که توسط وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح با همکاری بنیاد و ستاد کل نیروهای مسلح تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ب) شهید و مفقودالثر: به کسی اطلاق می‌شود که جان خود را در راه تکوین، شکوفایی، دفاع و حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی و کیان جمهوری اسلامی ایران، استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمن و عوامل ضد انقلاب و اشراکات نثار نموده و یا در این رابطه مفقودالثر شناخته می‌شود.

ج) جانباز: به کسی اطلاق می‌شود که سلامتی خود را در راه تکوین، شکوفایی، دفاع و حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی و کیان جمهوری اسلامی ایران،

بخش پنجم: ایثارگران / ۶۴۹

استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمن و عوامل ضد انقلاب و اشراک از دست داده و به اختلالات و نقص‌های جسمی یا روانی دچار شود.

د) اسیر: به کسی اطلاق می‌شود که در راه تکوین، شکوفایی، دفاع و حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی و کیان جمهوری اسلامی ایران، استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمن و عوامل ضد انقلاب و اشراک در داخل و یا خارج از کشور گرفتار آمده و هویت وی مورد تأیید مراجع صلاحیت‌دار قرار گیرد.

ه) آزاده: به کسی اطلاق می‌شود که در راه تکوین، شکوفایی، دفاع و حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی و کیان جمهوری اسلامی ایران، استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمن و عوامل ضد انقلاب و اشراک در داخل و یا خارج از کشور اسیر شده و سپس آزاد شود. همچنین کلیه افرادی که از تاریخ ۱۳۳۲/۵/۲۸ تا ۱۳۵۷/۱۱/۱۶ با الهام از مبارزات و مجاهدات امام خمینی (ره) به دلایل امنیتی، مذهبی یا اتفاقات سیاسی دیگر حداقل به مدت سه ماه در بازداشت یا حبس قطعی بوده‌اند.

تبصره - استمرار شرایط این بند در طول دوران اسارت و یا زندان باید به تأیید مراجع صلاحیت‌دار برسد.

و) رزمنده: به کسی اطلاق می‌شود که در راه تکوین، شکوفایی، دفاع و حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی و کیان جمهوری اسلامی ایران، استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمن و عوامل ضد انقلاب و اشراک با تأیید مراجع ذیصلاح به‌طور فعال حضور یافته باشد.

تبصره - وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح موظف است ظرف مدت شش ماه پس از تصویب این قانون در مورد رسیدگی به امور رزمندگان نیازمند با هماهنگی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، لایحه‌ای را تدوین و به تصویب هیأت وزیران برساند.

ز) خانواده شاهد: خانواده‌های معظمی که در راه اعتلای اهداف عالی انقلاب اسلامی و مبارزه با دشمنان انقلاب یکی از اعضای خانواده‌شان (پدر، مادر، همسر و فرزند) شهید یا مفقودالثر یا اسیر شده باشد.

ح) خانواده ایثارگران: خانواده‌های جانبازان و آزادگان که شامل همسر، فرزند و والدین آنها می‌شود.

ط) در صورت فوت جانبازان و آزادگان مشمول این قانون، خدمات و امتیازات مربوط، به خانواده تحت تکفل آنان تعلق می‌گیرد.

ی) بنیاد شهید و امور ایثارگران در این قانون به‌اختصار بنیاد نامیده می‌شود.

ماده ۲- دستگاه‌های مشمول این قانون عبارتند از:

الف) کلیه وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، و دستگاه‌های اجرایی، مؤسسات و شرکت‌های دولتی و ملی شده تحت پوشش و یا مدیریت دولتی اعم از این که دارای قوانین و مقررات خاص باشند و یا نباشند، قوه قضاییه اعم از کادر قضایی و اداری و سازمان‌ها و مؤسسات وابسته و تابعه آنها، کانون وکلای دادگستری، کانون رسمی کارشناسان دادگستری، قوه مقننه، نهاد ریاست جمهوری، سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران (سازمان‌های وابسته و تابعه)، نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران (نظامی و انتظامی) نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی و نهادهای انقلاب اسلامی و شرکت‌های تحت پوشش، وابسته و یا تابعه آنها و کلیه سازمان‌ها و شرکت‌هایی که به‌نحوی از انحصار بودجه عمومی دولت استفاده می‌کنند و یا قسمتی از بودجه آنها توسط دولت تأمین می‌گردد. بانک‌ها، مؤسسات بیمه‌ای، جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران، شهرداری‌ها و شرکت‌های تحت پوشش آنان و نیز مؤسسات و شرکت‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است از قبیل سازمان تأمین اجتماعی، شرکت ملی نفت ایران، شرکت ملی گاز ایران، شرکت ملی صنایع پتروشیمی، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، سازمان صنایع ملی ایران، شرکت‌های هواپیمایی، سازمان انرژی اتمی، اعضای هیأت علمی و کادر اداری دانشگاه‌ها و مؤسسات

بخش پنجم: ایثارگران / ۶۵۱

آموزش عالی کشور، مجمع تشخیص مصلحت نظام، شورای نگهبان و دانشگاه آزاد اسلامی.

ب) سایر دستگاه‌ها و سازمان‌ها و شرکت‌ها و مراکز تولیدی و توزیعی و خدماتی که تحت پوشش قانون کار یا مقررات تأمین اجتماعی و قوانین خاص هستند.

فصل سوم - بهداشت و درمان

ماده ۱۲- حدود خدمات بیمه بهداشتی، درمانی (همگانی، مکمل، خاص) قابل ارایه به خانواده شاهد، جانبازان، آزادگان و افراد تحت تکفل ایشان به پیشنهاد مشترک بنیاد و ستاد کل نیروهای مسلح و تصویب هیأت وزیران خواهد بود.

ماده ۱۳- تأمین صد درصد (۱۰۰٪) هزینه بهداشتی درمانی به صورت بیمه سلامت، بیمه همگانی، بیمه مکمل و بیمه خاص (خدماتی که مشمول قوانین بیمه همگانی و تکمیلی نمی‌گردند) خانواده شاهد، جانبازان، آزادگان و افراد تحت تکفل آنان برعهده دولت بوده و اعتبارات آن هر ساله در قوانین بودجه سنواتی منظور می‌گردد.

تبصره ۱- کلیه دستگاه‌های اجرایی موظفند از محل اعتبارات مصوب و در قالب تخصیص اعتبار ابلاغی نسبت به تأمین و پرداخت کسورات بیمه درمانی همگانی و مکمل سهم کارکنان ایثارگر در دستگاه مربوط و خانواده شاهد، جانبازان، آزادگان و افراد تحت تکفل آنان اقدام نمایند.

تبصره ۲- شرکت‌های دولتی، نهادها، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت و شرکت‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است، موظفند از محل هزینه عملیات جاری خود نسبت به پرداخت کسورات بیمه درمانی همگانی و مکمل سهم ایثارگران شاغل در مؤسسات مربوط و افراد تحت تکفل آنان اقدام نمایند.

تبصره ۳- دولت مکلف است به منظور پرداخت کسورات بیمه درمان همگانی و تکمیلی سهم ایثارگران شاغل در بخش غیردولتی مشمول قوانین کار و تأمین اجتماعی اعتبار لازم را هر ساله در لوایح بودجه سنواتی کل کشور پیش‌بینی نموده و در اختیار سازمان تأمین اجتماعی قرار دهد.

تبصره ۴- دولت موظف است ضمن لوایح بودجه سنواتی ساز و کارهای لازم را برای بهره‌مندی هماهنگ مشمولین این ماده از خدمات درمانی فراهم نماید.

فصل چهارم - تسهیلات اداری و استخدامی

ماده ۲۱- کلیه دستگاه‌های موضوع ماده (۲) این قانون مکلفند حداقل بیست و پنج درصد (۲۵٪) از نیازهای استخدامی و تأمین نیروهای مورد نیاز خود را که وفق ضوابط و مجوزهای مربوط اخذ می‌نمایند به خانواده شاهد، جانبازان و آزادگان، همسر و فرزندان جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر، آزادگان، اسرا و خواهر و برادر شاهد اختصاص دهند.

تبصره ۱- آن دسته از فرزندان شاهد، جانبازان از کارافتاده کلی، آزادگان از کارافتاده کلی و فرزندان آنان که علاوه بر سهمیه استخدامی این ماده با کسب حدنصاب قبولی و امتیازات لازم در آزمون‌های استخدامی پذیرفته شوند، می‌توانند همانند سایر فرزندان شاهد، جانبازان و آزادگان از شرط معافیت حداقل معدل و حداکثر سن بهره‌مند گردند.

تبصره ۲- کلیه دستگاه‌های مشمول این ماده موظفند پس از بازنشستگی یکی از ایثارگران از محل سهمیه استخدامی خود را رعایت شرایط عمومی استخدام یکی از فرزندان شهید، جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر، آزاده، اسیر و مفقودالایر را در آن دستگاه استخدام نمایند.

تبصره ۳- کسب حداقل هشتاد درصد (۸۰٪) حدنصاب آزمون علمی آخرین نفر پذیرفته شده برای مشمولین متقاضی استخدام در ادارات آموزش و پرورش و

علوم، تحقیقات و فناوری الزامی است.

ماده ۲۴- همسران شاهد، همسران جانبازان پنجاه درصد (۵۰٪) و بالاتر، شیمیایی و اعصاب و روان (متوفی یا در قید حیات) و همسران آزادگان با سابقه اسارت پنج سال و بالاتر که قبل از اسارت با آنان ازدواج نموده‌اند، در صورت شاغل بودن می‌توانند با پنج سال سنوات ارفاقی از امتیاز بازنشستگی پیش از موعد با دریافت حقوق و مزایای کامل بهره‌مند گردند.

تبصره ۱- همسران شاغل جانبازان زیر پنجاه درصد (۵۰٪) و آزادگان با سنوات اسارت کمتر از پنج سال براساس آیین‌نامه‌ای که به پیشنهاد بنیاد به تصویب هیأت وزیران می‌رسد از یک تا پنج سال سنوات ارفاقی بازنشستگی بهره‌مند می‌گردند.

تبصره ۲- کلیه همسران شاهد شاغل، همانند همسران جانبازان از کاهش ساعت کاری برخوردار می‌گردند.

تبصره ۳- رعایت شرط سنی مقرر در قوانین و مقررات بازنشستگی زودتر از موعد جانبازان الزامی نمی‌باشد.

ماده ۲۵- به همسران شاهد سرپرست خانواده و جانبازان پنجاه درصد (۵۰٪) و بالاتر و آزادگان متوفی که فرزند یا فرزندان را از آنان تحت تکفل قانونی داشته باشند معادل حداقل حقوق کارکنان دولت، حق سرپرستی پرداخت خواهد شد. افراد حضانت‌کننده از این فرزندان محروم از مادر نیز مشمول این ماده می‌باشند.

ماده ۲۷- مدت خدمت داوطلبانه جانبازان، رزمندگان، آزادگان و شهدا در جبهه قبل از استخدام و اشتغال در صورت تمایل جزو سنوات قابل قبول از لحاظ بیمه و بازنشستگی به مأخذ مشاغل سخت و زیان‌آور (یک به یک و نیم) محسوب می‌گردد.

دولت مکلف است مابه التفاوت کسور بیمه و بازنشستگی سهم کارمند و یا کارگر و کارفرما را برای مدت مذکور به مأخذ آخرین وضعیت استخدامی (حقوق و

۶۵۴ / مجموعه قوانین و مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

مزایای مشمول کسور بیمه و بازنشستگی) محاسبه و یک جا به صندوق های مربوط واریز نماید.

ماده ۲۸- کلیه دستگاه های مشمول این قانون مکلفند نسبت به اعطای امتیازات دیپلم به شهدا و مفقودین زیر دیپلم و احتساب مزایای یک مقطع تحصیلی بالاتر به کلیه شهدا و مفقودین دارای مدرک دیپلم و بالاتر همانند جانبازان و آزادگان اقدام و حقوق و مزایای آنان را مطابقت دهند.

فصل ششم - معیشت و رفاه

ماده ۳۷- کسورات بازنشستگی سهم اسرا، آزادگان و جانباز شاغل و حالت اشتغال در دستگاه‌های موضوع ماده (۳) این قانون به شرح تبصره‌های زیر حسب مورد تأمین و پرداخت می‌گردد.

تبصره ۱- کلیه دستگاه‌های اجرایی موظفند از محل اعتبارات مصوب و در قالب تخصیص اعتبار ابلاغی نسبت به تأمین و پرداخت کسورات بازنشستگی سهم اسرا، آزادگان و جانبازان در دستگاه مربوطه اقدام نمایند.

تبصره ۲- شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت نهادهای عمومی غیردولتی که از بودجه عمومی دولت استفاده می‌کنند و شرکت‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است، موظفند از محل هزینه عملیات جاری خود نسبت به پرداخت کسورات بازنشستگی سهم اسرا، آزادگان و جانبازان شاغل و حالت اشتغال در مؤسسات مربوطه اقدام نمایند.

ماده ۵۴- کارکنان شهید و جانباز و آزاده از کارافتاده کلی همانند سایر کارکنان شاغل دستگاه‌ها، از کلیه تسهیلات اجتماعی، رفاهی، آموزشی و خدمات قابل آرایه به کارکنان دستگاه‌ها، نظیر دفترچه اتکا، علاوه بر تسهیلات بنیاد برخوردار خواهند شد.

ماده ۵۵- جانبازان و آزادگان از کارافتاده کلی مشمول این قانون چنانچه قبل از سن بازنشستگی فوت نمایند، عایله تحت تکفل آنان از حقوق و مزایای حالت اشتغال تا سن بازنشستگی برخوردار خواهند شد.

ماده ۵۶- صد درصد (۱۰۰٪) حقوق و فوق‌العاده شغل و سایر فوق‌العاده‌ها اعم از مستمر و غیرمستمر شاهد، جانبازان و آزادگان از پرداخت مالیات معاف می‌باشد.

ماده ۵۷- مرخصی‌های استحقاقی آزادگان شاغل در طول ایام اسارت که براساس ماده (۱۳) قانون حمایت از آزادگان (اسرای آزاد شده) پس از ورود به

کشور مصوب ۱۳۶۸/۹/۱۳ سنوات خدمتی آنان دو برابر محاسبه و ذخیره شده است، براساس آخرین حقوق و مزایای فرد قابل پرداخت خواهد بود. همچنین آزادگانی که بعد از اسارت شاغل شده‌اند از این مزایا برای مدت اسارت بهره‌مند خواهند شد.

ماده ۶۰- دستگاه‌های موضوع ماده (۲) این قانون مکلفند حسب درخواست جانبازان و آزادگانی که قبل از تصویب این قانون در خدمت دستگاه بوده و قطع همکاری نموده‌اند صرفاً برای یک‌بار نسبت به اعاده به خدمت آنان اقدام نمایند. تبصره- افرادی که به موجب رأی صادره از مراجع قضایی یا هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری و یا سایر مراجع قانونی مربوط به دلیل محکومیت از کار برکنار شده‌اند، مشمول این ماده نخواهند بود.

فصل هفتم - امور فرهنگی، آموزشی، ورزشی و ترویج

فرهنگ ایثار و شهادت

ماده ۶۲- دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی دولتی، دانشگاه آزاد اسلامی و مراکز آموزش عالی غیرانتفاعی موظفند با رعایت مقطع تحصیلی و نوع مؤسسه، نسبت به انتقال دانشجویان و پذیرفته‌شدگان، آزادگان، اسرا، جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و همسر و فرزندان آنان و دانشجویان شاهد به دانشگاه یا مؤسسات آموزش عالی محل سکونت خانواده آنان و یا نزدیک‌ترین محل و همچنین تغییر رشته هم‌تراز در گروه آزمایشی مربوط برای یکبار اقدام نماید.

ماده ۶۷- بنیاد موظف است نسبت به تأمین و پرداخت صد درصد (۱۰۰٪) هزینه شهریه کلیه دانشجویان شاهد (همسر و فرزندان شهدا)، جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و همسر و فرزندان آنها و آزادگان و همسر و فرزندان آنان را که در مؤسسات آموزش عالی غیرانتفاعی غیردولتی، پیام‌نور، شبانه دولتی، دانشگاه آزاد اسلامی و هر مؤسسه و دانشگاه آموزش عالی شهریه‌بگیر مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مشغول تحصیل می‌باشند، اقدام نماید.

تبصره - تعیین رشته‌های تحصیلی مورد نیاز، نوع، میزان و شرایط پرداخت هزینه شهریه دانشجویی به موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که توسط بنیاد و با همکاری وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۶۸- بنیاد موظف است نسبت به تأمین و پرداخت هزینه‌های خدمات آموزشی طرح شاهد در برنامه‌های آموزش عمومی و سایر برنامه‌های آموزش عالی از محل اعتباراتی که به همین منظور در قوانین بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌شود اقدام نماید.

تبصره ۱- بنیاد موظف است نسبت به پرداخت کمک هزینه تحصیلی به

دانش‌آموزان و دانشجویان شامل همسر و فرزندان شاهد، جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر، آزادگان و خانواده‌های آنان اقدام نماید.

تبصره ۲- آیین‌نامه اجرایی این ماده از سوی بنیاد و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۷۱- وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و کلیه دانشگاه‌های دولتی و غیردولتی و دستگاه‌های اجرایی مشمول ماده (۲) این قانون موظفند در اعطای سهمیه‌های ورود به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، بورس‌های تحصیلی داخل و خارج از کشور، فرصت‌های مطالعاتی و دوره‌های دکترای تخصصی، بیست درصد (۲۰٪) از سهمیه را به همسر و فرزندان شاهد، جانبازان، آزادگان و همسر و فرزندان آزادگان و همسر و فرزندان جانبازان بالای بیست و پنج درصد (۲۵٪) اختصاص دهند.

تبصره - کسب حداقل هفتاد درصد (۷۰٪) حد نصاب شرایط علمی و امتیاز پذیرفته‌شدگان برای رشته‌ها و مقاطع تحصیلی الزامی می‌باشد. این میزان در خصوص رشته‌های پزشکی هشتاد درصد (۸۰٪) حد نصاب شرایط علمی می‌باشد.

ماده ۷۲- دانشگاه‌های دولتی و غیردولتی و مراکز آموزشی و پژوهشی وابسته به دستگاه‌ها و قوای سه‌گانه موظفند بیست درصد (۲۰٪) از سهمیه هیأت علمی خود را براساس آیین‌نامه‌ای که توسط شورای عالی طرح و برنامه شاهد تهیه و به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی خواهد رسید به ایثارگران اختصاص دهند.

ماده ۷۷- کلیه قوانین و مقررات مغایر با این قانون ملغی‌الاثرباشد.

ماده ۷۸- این قانون از تاریخ تصویب لازم‌الاجرا می‌باشد.